

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

Test 15

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. „La est de Carpați se desfășoară un proces [...] de unificare și emancipare politică. Aici, în centrul Moldovei, Ludovic I al Ungariei [...] creează o <marcă>, cu centrul la Baia și apoi la Siret, destinată să protejeze frontierele estice ale regatului de incursiunile tătare, să blocheze trecătorile din Carpații Răsăriteni. În fruntea ei îl așează pe nobilul român Dragoș din Maramureș. Zona se dezvoltă economic. Sunt atestate târgurile Baia (1334), Siret (1340), Suceava (1345), de-a lungul drumului comercial dintre Marea Neagră și Principatul Haliciului. În 1359, feudații locali, nemulțumiți de suzeranitatea maghiară [...] se revoltă, proclamând în fruntea lor pe voievodul român Bogdan din Maramureș. Bogdan se afla în conflict cu regele Ungariei, Ludovic de Anjou, căruia i se opusese în mai multe rânduri (1342, 1343, 1349). Noul voievod Bogdan, răspunzând propriei voințe și aceleia a feudalilor de la est de Carpați, îi înlătură pe succesorii lui Dragoș și, la fel ca Basarab mai înainte, în iarna lui 1364-1365 iese victorios în luptele împotriva armatelor regelui [...]. Astfel, Moldova, cum se va numi noul stat român de la est de Carpați, își începe existența istorică [...].”
(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

B. „În septembrie 1330, oastea ungară, în fruntea căreia se afla regele însuși, a ocupat cetatea Severin și ținutul înconjurător – vechi obiect de litigiu între cele două țări [...]. Solia de pace trimisă de Basarab lui Carol Robert cu oferta de a-i plăti în continuare tribut și de a îndeplini toate celelalte obligații asumate în anii anteriori cu prilejul restabilirii relațiilor cu Regatul Ungar, a fost categoric respinsă de rege, hotărât să suprimă statul românesc de la sud de Carpați.

Înaintarea oștii ungare înăuntrul țării a fost deosebit de anevoioasă. Evitând o luptă decisivă, Basarab a atras oastea ungară adânc în interiorul țării. Lipsit de mijloace de aprovizionare, Carol Robert a fost silit în cele din urmă să ordone retragerea, fără a-și fi împlinit țelul. Dar, pe drumul de înapoiere, în munți, într-o trecătoare foarte îngustă, pe înălțimile căreia se instalase oastea lui Basarab, cavaleria regatului a fost prinsă [...] și a suferit un cumplit măcel. Regele însuși a scăpat cu greu din dezastru în vreme ce o parte însemnată a elitei nobiliare și ecleziastice a regatului său a rămas pe câmpul de luptă.

Pentru tânărul stat românesc dintre Carpați și Dunăre, înfruntarea cu marea oaste a unuia dintre cele mai puternice state ale vremii a fost proba focului. Ea a însemnat eșecul definitiv al încercării de a lichida Țara Românească.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți cetatea la care se referă sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la scopul înființării mărcii din estul Carpaților. **2 puncte**
3. Menționați câte un stat medieval format în spațiul românesc, la care se referă sursa **A**, respectiv sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că noul voievod îi înlătură pe succesorii lui Dragoș. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două fapte istorice desfășurate în contextul constituirii statelor medievale, în secolul al XIV-lea, în afara celor la care se referă sursele date. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între autonomiile locale din spațiul românesc intracarpatic, în Evul Mediu. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursa de mai jos:

„La începutul verii anului 1866, România a fost înzestrată cu cea dintâi Constituție [...]. Constituția avea să fie calificată chiar de Carol drept <o Constituție cvasirepublicană> ori drept [...] <o Constituție precum nu are niciun popor din Europa>. Prin acest act fundamental se instituia monarhia constituțională, cu un sistem bicameral.[...]

În privința situației internaționale a Principatelor Unite – căci denumirea *România* nu era încă acceptată de majoritatea puterilor garante – ea a fost consolidată atât prin sancționarea de către puterile garante a preluării domniei de către principele Carol [...], cât mai ales prin acceptul dat de Poartă, în toamna anului 1866. Din acel moment, România și-a văzut pe deplin <oficializată> noua situație. Nu era încă un stat independent, dar ansamblul puterilor îi recunoscuse dreptul de a se afirma pe deplin ca o entitate statală europeană. [...]

Procesul de constituire și dezvoltare a instituțiilor moderne [...] n-a suferit o întrerupere în 1866; dimpotrivă, înzestrată acum cu legea fundamentală – Constituția – rezultată dintr-o evoluție democratică, România și-a consolidat instituțiile centrale și locale. [...] De asemenea, trebuie evidențiate și progresele ce au fost realizate în domeniul militar. În 1867 și 1872 au fost adoptate legi de organizare a armatei. Efectivele au fost sporite, s-a îmbunătățit dotarea cu armament. Oștirea era pregătită pentru marea încercare care o aștepta în momentul când avea să se pună chestiunea obținerii independenței țării.”

(D. Berindei, *O istorie a românilor*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți actul fundamental adoptat în 1866, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați principele României și o opinie a acestuia cu privire la legea fundamentală, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la organizarea militară a statului român. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la situația internațională a statului român, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia statul român modern a fost consolidat prin acțiuni desfășurate în perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866). (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre totalitarism și democrație în Europa (secolul al XX-lea), având în vedere:

- menționarea a două ideologii totalitare din Europa Occidentală și a câte unei caracteristici a fiecăreia, în prima jumătate a secolului al XX-lea;
- prezentarea unei practici politice totalitare utilizate în Europa de Est, în a doua jumătate a secolului al XX-lea și precizarea unui stat care a utilizat această practică politică;
- formularea unui punct de vedere referitor la practicile politice democratice din Europa, în a doua jumătate a secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** eseului, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 15

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Severin **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *destinată să protejeze frontierele estice ale regatului de incursiunile tătare*, blocarea trecătorilor din Carpații Răsăriteni **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Moldova, Țara Românească **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** **(3px2=6p)**
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **A**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemplu: Cauză: *Lipsit de mijloace de aprovizionare* și efect: *Carol Robert a fost silit în cele din urmă să ordone retragerea etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror alte două fapte istorice desfășurate în contextul constituirii statelor medievale, în secolul al XIV-lea, în afara celor la care se referă sursele date **(1px2=2p)**
Exemple: întemeierea Mitropoliei ortodoxe a Țării Românești în 1359, organizarea domniei ca instituție politică centrală **etc.**
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărui fapt istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric **(2px2=4p)**
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între autonomiile locale din spațiul intracarpatic, în Evul Mediu
Exemplu: conducătorul are atribuții militar-administrative **etc.** **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea **(30 de puncte)**

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Constituție **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XIX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: Carol
3 puncte pentru menționarea oricărei opinii a acestuia cu privire la legea fundamentală
Exemplu: *o Constituție cvasirepublicană etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la organizarea militară a statului român **(3px2=6p)**
Exemple: *Efectivele au fost sporite, s-a îmbunătățit dotarea cu armament etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la situația internațională a statului român
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemple: Situația internațională a statului român a fost influențată de acțiunile marilor puteri. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *În privința situației internaționale a Principatelor*

Unite – căci denumirea România nu era încă acceptată de majoritatea puterilor garante – ea a fost consolidată atât prin sancționarea de către puterile garante a preluării domniei de către principele Carol și Nu era încă un stat independent, dar ansamblul puterilor îi recunoscuse dreptul de a se afirma pe deplin ca o entitate statală europeană etc. Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.

6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** unificarea instituțiilor politice în 1862 **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **câte 3 puncte** pentru menționarea a două ideologii totalitare din Europa Occidentală (**de exemplu:** : fascismul, național-socialismul/nazismul) **(3px2=6p)**
câte 3 puncte pentru menționarea oricărei caracteristici a fiecăreia, în prima jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu:** caracter naționalist, susține formarea Germaniei Mari **etc.**) **(3px2=6p)**
- **2 puncte** pentru menționarea oricărei practici politice totalitare utilizate în Europa de Est, în a doua jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu:** cultul personalității **etc.**)
3 puncte pentru prezentarea practicii politice menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la practica politică și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la practica politică
2 puncte pentru precizarea oricărui stat care a utilizat această practică politică (**de exemplu:** România **etc.**)
- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la practicile politice democratice din Europa în a doua jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu:** Practicile politice democratice din Europa, în a doua jumătate a secolului al XX-lea, respectă drepturile și libertățile cetățenești. **etc.**)
4 puncte pentru **susținerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**